

הנשרפין פרק תשיעי סנהדרין

עז.

עין משפט
גזר מצוה

מז א מיי פ"ג מהל' רוב
הלכה י:
ז ב מיי שם הלכה ט:
יח ג ד מיי שם הל' י:
יב ה מיי שם הל' ט:

זכרון המניח^ה היה בעל חזית ראשון ובעל קורה אחרון נשברה חזית
זכורה חייב ואם עמד בעל חזית פטור וזשליה השוכר את האומנין
(ב"מ דף ע"ג: ושם) המעביר חזית ממקום למקום ושיברה רבי יהודה
אומר שומר חנם יצבע וכו' מדפטרינן שומר חנם ולא מחייב מטעם

נוקין עשה זו אונס כלאון. היכא דעביד זידים ואפי' יסן כדליק
בב"ק (דף ע"ו:) פלע תחת פלע [שמות כא] לחייב על השוגג כמזיד וכו': רב
אחא פוטרי. דגרמא בעלמא הוא דשמעא קטליה: מוס יומא המכה
וכו'. סיפיה דקרא דלעיל או באציה דרבינן מלמאס וכתבי רובא

(א) הכל אור הגה. רש"ל,
(ב) דף ל"ג. א ש"ס.
רש"ל

תורה אור השלם

1. או באיבה דקורה בידו
ומת מות ימות הפופה
רצח הוא אבל הדין ימית
את הרצח בפגמו בו.
במורה רב כא

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה בנזקין וכו'
דאכול קאי והכי פריך:
(ב) בא"ד לא מיחייב
אפי' שהוציאה לטמא:
(ג) בא"ד אם היה שם
חייב או בבהמה או
בכחול:

אדם המזיק ש"מ דזכאונס שהוא כעין
גניבה ואצידה מייפטור ולכן מחייב
שומר שכן וא"ת הא שיהי כילד הרגל
(ב"ק דף ע"ג:) מחייבים נפל מן הגג
ברוח שאינה מזינה אף על גב
דרוח שאינה מזינה הוי כעין גניבה
ואצידה כדאמר זכרון שור שנגח
ד' וה' (שם דף מה.) גבי ד' שנכנסו
תחת הצעלים הרגו מועדין נהרגין
ומשלמין את הכופר וחייב לשלם דמי
שור לצעליו חוץ משומר חנם ומוקי
לה דנטריה שמירה פחותה דשומר
חנם כלתה שמירתו והגך אחריו לא
כלתה שמירתו ודייק כמאן אי כרבי
יהודה דלמר שוכר כנושא שוכר נתימי
וכולן דמועד פטורים מן הכופר פירוש
משום דמועד סגי ליה דשמירה פחותה
לרבי יהודה והיינו דלת שכולה
לעמוד ברוח מזינה ואינה יכונה
לעמוד ברוח שאינה מזינה כדמוכח
ב"ש הכונס (שם דף נה:)
ומדמחייבין נושא שוכר ופטרינן
שומר חנם ש"מ דרוח שאינה מזינה
הוי כעין גניבה ואצידה ואפי"ה
מחייבין ביה אדם המזיק כדפרישית
וי"ל דרוח שאינה מזינה הוי כעין
אצידה ומחייבין ביה המזיק ונתקל

נוקין שעשה בהן שוגג כמזיד ואונס כרצון
אינו דין שחייב בהן את המצמצם רב
אחא בר רב פוטרי אמר רב משרשיא מ"ט
דאבוה דאבא דפוטרי אמר קרא ימות
ימות המכה רוצח הוא ברוצח הוא דחייב
לן מצמצם בנוקין לא חייב לן מצמצם
אמר רבא "כפתו ומת ברעב פטור ואמר
רבא "כפתו בחמה ומת ביצנה ומת חייב
סוף חמה לבא סוף צינה לבא פטור
ואמר רבא כפתו לפני ארי פטור לפני
יתושין חייב רב אשי אמר אפילו לפני
יתושין נמי פטור הני אזלי והני אתו איתמר
כפה עליו גיגית ופרע עליו מעויבה רבא
ורבי זירא חד אמר חייב וחד אמר "פטור
תסתיים דרבא הוא דאמר פטור דאמר רבא
כפתו ומת ברעב פטור אדרבה תסתיים דרבי
זירא הוא דאמר פטור דא"ר זירא "האי מאן
דעיליה לחבריה בביתא דשישא ואדליק ליה
שרגא ומת חייב טעמא דאדליק ליה שרגא
הא לא אדליק ליה שרגא לא אמרי
התם בלא שרגא לא מתחיל הבלא
בשעתיה

הוא מיעוטא למעוטי נוקין: כפטו
ומת ברעב. דבשעה שכתו אין
כאן דבר הריגה והרעב בא מאליו
והולך וחזק לאחר זמן כל שעה
ולא דמי ללמאס זמים ובאור דההורג
מזומן: סוף חמה לבא פטור.
כלומר אם לא הייתה שם חמה בשעה
שכתו אבל סוף לבא כאן חיה לא
יכול לעמוד וסופו למות פטור שלא
היה ההורג מזומן להריגה וגרמא הוא
ואין דמי מסור לבית דין אלא לשמים:
כפטו לפני ארי פטור. דאי נמי לא
היה כפות לא היה יכול להזיל
עלמו מן הארי. ככולהו גרסינן
אמר רבא: הני אזלי והני אשו.
ולא מת על ידי ימושים הראשונים
שהיו מוכנים שם שכמה כמות עברו
עליו: כפה עליו גיגית. ומת
בהבלא: לא שפרע עליו מעויבה.
חיה היה יסן ונכנסה שם הצינה
פטור שההורג בא לאחר זמן: צניחא
דשישא. שמתוס ביותר ואין הכל
האור והכרי' יכול ללמאס ממנו: טעמא
דאדליק ליה שרגא. שזמן את ההורג:
הא לא אדליק ליה שרגא. ומת בהבל
פיו דומיא דכפה עליו גיגית פטור:
בשעתיה

לרבי יהודה הוי כעין גניבה דפטרינן ביה אדם המזיק כדאמר בהשואל (ב"מ דף ע"ג:)
ולענין שומר שוכר מיחייב תרוייהו וכן מוכח בהגוזל קמא (ב"ק דף ע"ג: ושם) גבי טבח אומן שקלקל דפריך למאן דפטור בחנם מזכירתא
דקמתי נתן בהמה לטבח וניבלה חייב מפני שהוא כנושא שוכר אלמא ס"ד דהאי מקשה אפילו בחנם חייב כמו שומר שוכר שחייב על
האצידה ומשני אימא מפני שהוא נושא שוכר לפיכך בשכר חייב אבל בחנם פטור דהוי כעין גניבה:

בנזקין לא חייב אן מצמצם. משמע דמחייב טפי ברובא מצמוקין ואם כן מדפטרינן לקמן ברובא תריס כ"ש בנזקין וכן משמע
בשליה כילד הרגל (ב"ק דף ע"ו: ושם) דפטרינן זרק כלי מראש הגג והיו תחתיו כרים וכסתות אפילו קידס וסילקן וא"ת הא
אמרינן ב"ש הכונס (שם דף נה:) הפורץ גדר צפני צהמת חצירו פטור מדיני אדם וחייב צדיני שמים ופריך היכי דמי אי בכול
ב"ש צדיני אדם נמי ליחייב ומאי קושא הא דמיא לתריס דפטור לפרש דאכולת קאי (א) ולהכי פריך צדיני אדם נמי ליחייב אכולת
יש ספרים שכתבו צהדיא אכולת ומדע דתנן התם הוציאה ליסטים הליסטים חייבין ומוקמינן בגמרא דהכישור במקל ש"מ דבלאו הכשה
לא מיחייב אפי"ה (ב) שפרצוה לטמא ומיהו יש לדחות דמתניתין להתחייב צנוקיה איירי אבל האצידה דבהמה מיחייב וא"ת למאי דפרישית
דקאי אכולת לישני דפטור מדיני אדם קאי אבהמה וי"ל דלא שייך למיתני פטור מדיני אדם אם היה שם חייב (ג) (לא) צבהמה (ולא)
[ואן] ככולת אבל כשמתרץ ככולת רעוע אפי"ה דאין דומה שיתחייב צדיני שמים אכולת שהוא רעוע כ"כ שיכול ליפול ברוב מזינה או
אפי"ה ברוב שאינה מזינה מ"מ שייך למיתני חייב צדיני שמים כיון שיש דבר שהוא חייב בו כגון הצבהמה והשתא אחי שפיר דנקט
צפני צהמת חצירו ולא נקט הפורץ גדר של חצירו דמשום צהמה נקט לה ומיהו בסוף הסוגיא דקאמר מהו דמיתא כיון דלמיסתר
קאי מאי עמד משמע דחייב דיני שמים קאי נמי אכולת ומני לפרש דה"ק כלומר למיסתר ולמיפל קאי אי נמי הכי קאמר כיון דלמיסתר
קאי שבעלים מנזוין לסותרו שלא יפול על בני אדם סד"א דכל הקודם צמנה וכה ואין לו להניח מלפניו צביל צהמת חצירו
וצדיני שמים נמי לא מחייב קמ"ל אי נמי חייב צדיני שמים קאי נמי אכולת שנהנה הוא בה עד שידמנו לו פועלים לתקן:

כפתו ומת ברעב. אפי' היה רעב כבר בשעה שכתו כיון דאם לא היה מתחוק עליו הרעב לא היה מת הוה ליה סוף רעב
לבא דלא דמי לכפתו צהמה שכבר נפלה עליו חמה שראוי למות בה: **סוף חמה לבא בו.** דלא רבי רחמנא מלמאס
אלא במקום שהתחיל בו ההיך כבר ומיהו אם כפתו צפנים והציאו במקום שסוף חמה לבא וסוף רעב לבא נראה דחייב למ"ד אשו
משום חציו דלענין מיתה נמי מחייבין באשו משום חציו כדמוכח כילד הרגל (שם דף ע"ג: ושם) ואין חילוק בין מקרב האש אלל הדבר
למקרב הדבר אלל האש כדמוכח ב"ש הכונס (שם דף ע"ו: ושם) דפריך אי דמטא ניהליה ברוב מזינה צדיני אדם נמי ליחייב וההיא
דאשקיל עליה בידקא דמיא דבסמוך אפילו כפתו והציאו שם ואח"כ אשקיל פטור דמיא לזרק חן ותריס צידו דאפילו הוא קידס
וסילקן פטור וא"ת וההיא דהשיך צו את הנחש דפטור למ"ד דמטא מקיף אמאי פטור לפי מה שפירש צפרק כילד הרגל (שם דף ע"ג: ושם)
בשמעתא דפי פרה ששם ידו לתוך פי הנחש והשיך ליחייב משום אשו דודאי הנחש יקיף את הארס וי"ל דשאיני התם שעדיין אין הארס
צבולס ומיהו קשה ההיא דזרק רכור למעלה דבסמוך דמשמע דאי לא אולא ללדדין אלא לתחת פטור אמאי ליחייב מידי דהוה אצבנו
וסכיננו ומשאו שהניחן בראש גגו ונפלו ברוב מזינה דחייב משום אשו אי צהדי דאזלי קא מוקי כדאיתא צפ"ק בב"ק (דף ע"ו:) ושמא
אינו מזוי כאן שתפול לתחת ממש ולא תחיל כלל ללדדין ומיהו זה ודאי קשה דמשמע ללדדין נמי לא מיחייב אלא משום כחו דפריך
אי כחו הוא תחיל לעיל ודחוק לומר כח כחוש הוא וזריך לומר דהיינו למ"ד אשו משום ממונו והא דתנן צפ"ק דחולין (דף ע"ג:) נפלה
הסין מינדו ושחט שחיטתו פסולה ודייק טעמא דנפלה הוא הפילה הוא כשירה כמאן כרבי נתן דלא צעי כוונה קשה נפלה נמי ליהוי
כי הפילה למ"ד אשו משום חציו אם לא נחלק בשחיטה ולא מסתבר לחלק כיון דאפילו מיתה גמרינן ממנון אלא נראה דאיתא ההיא
סוגיא כמ"ד אשו משום ממונו ומיהו קשה דאי לתחת לאו כחו הוא מתי אלא דתנן צבילו הן הגולין (שם דף ע"ג:) (שם דף ע"ג: ושם)
במעגילה ונפלה עליו והרגמו פטור משום דשלא כדרך ירידתו הוא והשתא תיפוק ליה דלאו כחו הוא וי"ל דשאיני התם דמתוך שמושך למעלה
נופל יותר למרחוק עוד יש לפרש דככל הני דסוף חמה וזנה וארי לבא חזק רכור למעלה ונפל לתחת אפילו כפתו והציאו שם פטור
דדמי לכח כחו ואם נמי שלא המיתה אלא ברוב א מזינה פטור ממיתה אלא דלענין ממון חייב נזק שלם ולא דמי לחצי נזק כרורות אפי"ה דכח
כחו הוא דהא אשו נמי חייב משום ממונו כדמוכח צפרק כילד הרגל (ב"ק דף ע"ג: ושם) דמאן דאית ליה משום חציו אית ליה נמי משום ממונו:
כפתו לפני ארי פטור. אין חילוק בין יתושין לארי אלא משום דסתם ארי עדיין לא התחיל לחבול בו שאם קפץ כבר עליו הארי לא היה
יכול להתעסק לכפותו אבל סתם יתושין כבר התחילו ליפול עליו ואפי"ה דהני אזלי והני אשו קסבר לא שגא: **כפה עליו גיגית**
בו'. לא דמי לוקח חמה לבא לוקח צינה לבא דהתם ליכא חמה וצינה כולל ולא מתחיל ביה בשעתיה ולא דמי נמי לכפתו צהמה וצינה דהתם כבר
אשו עליה מקודם חמה וצינה שיש בהן כדי להמית אבל הכה ליכא אלא הולך ומתחוק עליו ודמי לכפתו צבנע שפכר יש רעב שוכר
ותמיד מתחוק את האמר מאי שגא פרע מעויבה מתריס ובידקא דמיא צבכ שני יש לומר דהכא חייב טפי כדמסיק דמתחיל ביה בשעתיה: